

Термінальний стан

Термінальний стан – це перехідний стан між життям і смертю.

Танатологія – це наука про смерть.

Біологія - наука про життя, одна з природних наук, предметом якої є живі істоти і їх взаємодія з навколишнім середовищем.

До термінальних станів відносять:

- *Важкий шок (шок IV ступеня)*
- *Поза межна кома*
- *Колапс*
- *Преагональний стан*
- *Термінальна пауза*
- *Агонія*
- *Клінічна смерть*

Шок — це стан між життям та смертю; загальний тяжкий розлад життєво важливих функцій організму, спричинений порушенням нервової регуляції життєво важливих процесів.

У залежності від причини розрізняють

- **травматичний шок,**
- **опіковий шок,**
- **гемолітичний шок,**
- **геморрагічний шок (внаслідок крововтрати),**
- **анафілактичний шок (при непереносимості лікарських засобів),**
- **кардіогенний шок (при інфаркті міокарда),**
- **септичний шок (при загальній гнійній інфекції (сепсисі)) та ін.**

Ко́ма (глибокий сон) — стан організму, що характеризується повною втратою свідомості, розладом життєво важливих функцій — кровообігу, дихання, обміну речовин, відсутністю рефлексів, реакції на подразники. Виникає гальмування функцій кори, потім підкірки.

Спостерігається при інсульті, цукровому діабеті, гепатитах, уремії, епілепсії, отруєннях (в тому числі алкоголем), інфекційних хворобах, тяжких черепно-мозкових травмах, пухлинах головного мозку, тощо. Глибока кома відноситься до термінальних станів.

Симптоми:

- **глибока втрата свідомості;**
- **пульс прискорюється або сповільнюється;**
- **зениці широкі або вузькі;**
- **поступове зникнення сухожильних та шкірних рефлексів;**
- **розлад дихання;**
- **падіння АТ.**

Колапс — одна з форм гострої судинної недостатності, що є наслідком невідповідності між об'ємом (місткістю) судинного русла та масою (об'ємом) циркулюючої у ньому крові.

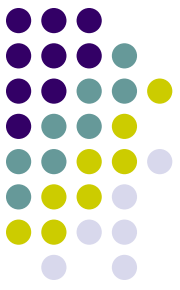

Причини

- **інфекції (черевний та висипний тифи, тяжкі пневмонії, менінгоенцефаліт та ін.)**
- **гострі інтоксикації (отруєння чадним газом, фосфорорганічними сполуками, снодійними, транквілізаторами та ін.)**
- **гостра крововтрата**
- **хвороби ендокринної та нервової систем (пухлини, сирингомієлія та ін.)**
- **гострі захворювання органів черевної порожнини (перитоніт та ін.)**
- **анафілактичні реакції**
- **інфаркт міокарда**
- **ортостатичний перерозподіл крові (передозування, несумісність ліків та ін.)**
- **спинномозкова або перідуральна анестезія та ін.**

Преагональний стан — етап вмирання, в ході якого поступово, у порядку спадання порушуються функції кірково-підкіркових і верхньостовбурових відділів головного мозку;

Основні ознаки преагонального стану – це затьмарена або сплутана свідомість, блідість шкірних покривів, дуже виражений ціаноз кінцівок, що свідчить про порушення кровообігу. Зіничний та рогівковий рефлекс збережені, дихання сповільнене, пульс, як правило, нитковидний або взагалі не прослуховується, артеріальний тиск важко виміряти або він не вимірюється взагалі. В середньому він не перевищує 60-70 мм.рт.ст.. Порушення гемодинаміки призводить до чітковираженого кисневого голодування та ацидозу. В процесі помирання організму в складній системі обміну речовин проходять значні порушення. Вони характеризуються переважанням гліколітичних процесів, для яких характерним є розлади між синтезом та розщепленням вуглеводів. При цьому в спинному та головному мозку зменшується кількість вільного цукру, зникає креатинфосфат, збільшується вміст молочної кислоти та неорганічного фосфату. У зв'язку із паталогічними процесами розпаду вуглеводів, кількість поживних речовин для діяльності ЦНС значно зменшується. Погіршення такого стану призводить до розвитку агонії.

Агонія(боротьба) — сукупність останніх проявів життєвих функцій, що безпосередньо передують смерті. Під час агонії глибоко порушується діяльність вищих відділів мозку, затьмарюється свідомість, згасає діяльність усіх органів чуття, різко падає серцева діяльність. Закінчується агонія з останнім ударом серця.

Основні признаки

затьмарення свідомості, зупинка діяльності усіх чутливих органів, блідіть шкіри з землянистим її відтінком, помутніння рогівки. Часто при агонії розвиваються судоми, які закінчуються розслабленням та паралічем м'язів. Дихання при агонії утруднене, супроводжується клокотаннями в грудній клітці або хрипами. В акті дихання приймають участь не тільки діафрагма та грудні м'язи, а також і м'язи шиї та рота. Таким чином складається враження, що хворий захоплює повітря ротом. Вимкнення м'язів із акту дихання в кінці агонії починається із діафрагми і закінчується м'язами шиї. Різке зменшення серцевої діяльності під час агонії характеризується частим нитковидним пульсом з наступним його сповільненням, спадком артеріального тиску, блокадою передсердно-шлуночкової провідності. Деколи під час агонії спостерігається недовготривале збільшення частоти серцевих скорочень, підвищення тиску, поява свідомості.

Клінічна смерть — це стан організму, в якому він перебуває перші 8—10 хвилин після зупинки дихання і кровообігу. Після зупинки дихання і серце може працювати 1 хвилину. Стан клінічної смерті може тривати довше в умовах охолодження.

Основні ознаки клінічної смерті

- **відсутність пульсу на магістральних судинах;**
- **відсутність дихання;**
- **розширення зіниці.**
- **відсутність свідомості;**
- **зміна кольору шкірних покривів;**

Ранні ознаки біологічної смерті

- **симптом "котячого ока" (через втрату тонусу очного яблука) - після стискання очного яблука форма райдужки не відновлюється, а лишається видовженою, т.ч. нагадуючи спостерігачеві око кота;**
- **висихання рогівки ока.**

- ***Важкий шок, позамежна кома, колапс можуть переходити в стан клінічної смерті або інші термінальні стани. У той час, як предагональному стану, термінальної паузі, агонії і клінічній смерті зовсім необов'язково повинні передувати шок, кома або колапс. Іноді термінальний період буває таким тривалим і важким, що в корі головного мозку розвивається стан незворотності, коли реанімаційні заходи виявляються безглуздими і поживавлення людини неможливо навіть після декількох секунд клінічної смерті.***

